N°. 257. 1836

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

Nieuws- Blad.

Vrijdag 28 October.

LATERE BERIGTEN DER VORIGE COURANT.

Heden (26 *October*) waren de fondsen te Antwerpen genoteerd: Belg $100\frac{1}{4}$; O. Metall. $102\frac{3}{8}$; Sp. Ardoin 18, $18\frac{1}{4}$; Differed. $8\frac{3}{4}$; Nap. renten 90; B. Tavolière 56; Sicil 93; Rom. L. 100; Id. te Antw. $95\frac{1}{2}$; Braz. $82\frac{3}{4}$. — Wisselkoers op Amsterdam en Rotterdam $\frac{3}{8}$ pCt. verlies k. z.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 24sten October.

Onderscheiden dagbladen der provincien hebben aangekondigd dat de opening der wetgevende kamers tegen den 15den der volgende maand zoude plaats hebben. Hier is men van meening, dat de zaak in den raad nog niet bepaald ter sprake gekomen is, maar dat de zitting waarschijnlijk op den gewonen tijd, namelijk den 27 of 28sten December zal geopend worden.

— Het gerucht van den dood des heeren *de Talleyrand* heeft men heden verspreid; hetzelve is echter reeds zoo dikwijls in omloop gebragt, dat men het voor 't minst in twijfel trekt.

— Heden op den middag heeft er bij den arbeid voor de oprigting van de obelisk van Luxor een ongeluk plaats gehad, zijnde door het breken van een touw een der blokken neergestort, waardoor een werkman verpletterd en zes andere verwond werden. Een ander der arbeiders is gearresteerd, zoo men zeide, omdat hij het gedachte touw had doorgesneden.

— Door de policie zijn dezer dagen een aantal belangrijke arrestatien in de hoofdstad gedaan en zou zij op het spoor gekomen zijn van eene uitgebreide bende dieven, wier takken in onderscheiden departementen verspreid waren.

— Men heeft berigten uit Bona ontvangen tot den 11den dezer. Dezelve geven verslag van het gebeurde in het kamp aldaar sedert de aankomst te Bona van den generaal *Trezel.* Onderscheiden schermutselingen hadden en van tijd tot tijd plaats, tusschen de troepen in het kamp en de vijandelijke Arabische stammen in den omtrek; doch op den 9den hadden, met het aanbreken van den dag, drie afdeelingen Arabieren, elk van omtrent 1500 à 2000 man, het kamp Adraan met ontstuimigheid aangevallen. Eene dier afdeelingen werd gekommandeerd door den Aga van den Beij van Constantine; de beide overige door andere stamhoofden. Onze troepen rukten uit het kamp en [illegible] hunne [illegible] waren en eindigde met de herovering van het vee, dat de Arabieren aan de bevriende stammen hadden ontnomen, waarna de vijand naar het gebergte terug week. Zijn verlies had in een honderdtal dooden en even zooveel gekwetsten bestaan. De Franschen, die 1000 à 1200 man sterk geweest waren, hadden slechts 2 gesneuvelden en 12 gekwetsten gehad. Den volgenden dag had de generaal *Trezel* den vijand achterna gezeten. Te Bona was het 17de regiment ligte troepen aangekomen en werden er meerdere voor de expeditie tegen Constantine verwacht.

— Men heeft alhier tijdingen uit Bern, behelzende het verslag der zitting van den landdag op den 20sten. De commissie die met de zaak van *Conseil* en het onderzoek der instructien van de afgevaardigden belast was, had haren arbeid nog niet gereed, zoodat men zich in deze zitting alleen bezig gehouden heeft met de zaak de uitdrijving der vreemde vlugtelingen betreffende. De president *Tschanner* las een uitvoerig rapport voor, over hetgeen ten deze gedaan is, na de aanneming en bekrachtiging van het landdagbesluit deswege, waaruit bleek dat de verwijzing der woelzieke vreemdelingen van den zwitserschen bodem ten deele was volbragt; na eenige discussie werd er met eenparigheid besloten om eene commissie te benoemen, die met het voordragen van de verdere te dezen opzigte te nemen maatregelen belast zoude zijn.

Het dagblad *l'Helvetie* verzekert, dat de blokade voor een groot deel opgeheven is. De prefect van den Boven-Rijn had een paar dagen vroeger zich te Delle bevonden en last gegeven dat de afgebroken gemeenschap hersteld zoude worden.

Men had opgemerkt dat het meerendeel der fransche kweekelingen, die op het jesuiten-instituut te Frijburg gewacht werden, aldaar nog niet aangekomen waren.

— Uit Madrid heeft men thans ook de dagbladen van den 15 en 16den ontvangen, doch zij behelzen niets meer dan hetgeen men reeds door de bijzondere briefwisseling wist. Altijd blijft het nog onzeker, in hoever *Gomez* door *Alaix* geslagen is, en hoe men het voorstel van den eersten moet opvatten, of zijne voorstellen al of niet als eene soort van onderwerping te beschouwen zijn.

De onderscheiden Madridsche bladen deelen een aantal bijzonderheden mede betreffende de gebeurtenissen in Andalusien in de jongste dagen. Volgens een schrijven uit Grenada zou men de bende van *Alaix* van daar op zijn verzoek werkelijk eene somme gelds hebben toegezonden tot betaling der soldij zijner troepen, en dit den moed van deze niet weinig hebben aangewakkerd. Uit Cordua worden vele bijzonderheden vermeld van de wreedheden en de hebzucht, waarvan de bende van *Gomez* tijdens haar verblijf aldaar blijken zoude hebben gegeven. De schade die de stad door het bezoek der karlisten had geleden, werd op niet minder dan 15 millioen realen begroot.

— Van de grenzen wordt van den 20sten October geschreven, dat de christinos den 14den te voren, langs de geheele linie van Pampeluna tot aan Puenta la Reyna in verwachting van eenen aanval der karlisten geweest waren. Zes bataillons dezer laatsten waren Puenta la Reyna genaderd en hadden eenige werken tegen die stad voltooid en met geschut beplant, zonder overigens den vijand aan te vallen, die ook geen lust schijnt gehad te hebben, om de karlisten ernstig in hunnen arbeid te storen.

In de bladen vindt men thans een rapport van den politieken chef van Oviedo, *Ramon Casariego*, aan den minister van binnenlandsche zaken te Madrid, over de poging der karlisten onder bevel van *Sanz*, den 5den jl.; om in die stad door te dringen, waarin dezelve door de kloeke houding der troepen en nationale garde verhinderd was. De generaal *Peon* was voorts weldra ter versterking opgedaagd en had sedert de bende van *Sans* vervolgd. Het gerucht dat deze bende door *Peon* achterhaald en geslagen zou zijn, is wel sedert een paar dagen verbreid, doch de bevestiging daarvan ontbreekt nog.

— Ter beurze van heden (24 *October*) waren genoteerd: 5 pCt. 106; op tijd 106,15; 3 pCt. 78,95; op tijd 79,10; Nap. renten 98,10; Sp. Ardoins 21; Difered. $8\frac{5}{8}$; Pass. $5\frac{7}{8}$; Rom. L. 102.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 27sten October.

Op gisteren heeft eene bezending uit de beide Kamers der Staten-Generaal het navolgend antwoord op 's Konings aanspraak tot opening der tegenwoordige zitting, aan Z. M. overgebragt:

SIRE!

Wij achten ons gelukkig, als Vertegenwoordigers des Nederlandschen Volks, van nieuws aan Uwe Majesteit de hulde van onzen eerbied en liefde openlijk te mogen toebrengen, en onzen dank aan Hoogstdenzelven te betuigen voor de mededeelingen bij het weder openen onzer vergadering ontvangen.

Rekende Uwe Majesteit het een bijzonder voorregt, daarbij de zegeningen te erkennen door het vaderland in den tijdkring sedert onze jongste zitting genoten, niet minder waardeeren wij deze [illegible]

Met de gansche Natie deelden wij in de regtmatige vreugde van Uwer Majesteits Huis, over de geboorte van den Prins aan Uwer Majesteits beminden tweeden zoon geschonken, en bieden thans aan Uwe Majesteit onze welmeenende gelukwenschen deswegens plegtig aan.

Met belangstelling hebben wij de verzekering ontvangen van Uwer Majesteits voortdurende betrekkingen, op denzelfden voet van vriendschap met de vreemde Mogendheden. Wij hopen dat dezelve bevorderlijk mogen zijn voor het welzijn van het vaderland.

Wij juichen de zorg toe door Uwe Majesteit aangewend, om de vraagstukken, die zich in onze buitenlandsche staatkunde ter regeling aanbieden, aan de beginsels van regt, billijkheid en goede verstandhouding te toetsen, ons verheugende in Hoogstdesmededeeling dat die zorgen de gewenschte vruchten hebben gedragen.

Gaarne hadden wij tevens vernomen, dat eene zaak van zoo veel gewigt en welke in zoo naauw verband staat met de welvaart van Nederland, als de regeling onzer aangelegenheden ten aanzien van Belgie, op eene voor het vaderland eervolle wijze tot stand had kunnen worden gebragt. Met genoegen zullen wij de mededeelingen ontvangen waarin Uwe Majesteit ons de blijken toezegt dat Hoogstdeszelfs geheele aandacht op dit, voor de Natie zoo belangrijk, onderwerp gevestigd blijft.

Aangenaam is het ons, de zee- en landmagt bij voortduring op eene voldoende wijze aan hare bestemming te zien beantwoorden.

Het ontslag aan eene, en het onbepaalde verlof aan eene andere ligting der nationale militie, reeds verleend, strekken ons ten waarborg dat dit ontslag door Uwe Majesteit, voor zoo verre en zoo spoedig de omstandigheden dit slechts eenigzins zullen gedogen, in het belang der Natie, meer en meer zal worden uitgebreid.

Met genoegen vestigen wij het oog op de geregelde werking van het binnenlandsch bestuur, en op hetgeen onze binnenlandsche toestand voldoenende oplevert, zoo ten aanzien van toenemende handel, scheepvaart en nijverheid, als van den staat der visscherijen, het behoud van dijken en zeeweringen, en de verbetering van vaarten en wegen.

Wij vleijen ons dat de gunstiger uitzigten aan den landbouw geopend, bij de betere prijzen van sommige voortbrengsels en den ruimer oogst van andere, verwezenlijkt zullen worden.

De goede inrigting van het openbaar onderwijs en daardoor bevorderde oefening van kunsten en wetenschappen, is eene der gewigtigste onzer binnenlandsche aangelegenheden, waarvan wij de bevredigende uitkomsten steeds op hoogen prijs schatten.

Met de meeste belangstelling ontvingen wij Uwer Majesteits mededeelingen omtrent de rust en orde in onze overzeesche bezittingen, en omtrent de goede gevolgen der nieuwe inrigtingen in Neêrlandsch-Indie. Naauw is de band, welke de welvaart dier bezittingen aan die van het moederland hecht. Wij hopen dat, waar vroegere rustverstoring plaats had, dezelve spoedig voor de genomen maatregelen geheel zal wijken.

Opbeurend zijn de verzekeringen ons door Uwe Majesteit voorloopig gegeven, aangaande 's Rijks geldmiddelen, en de, daaruit te verwachten vermindering van lasten. Wij zullen de, daarmede in verband staande, wetten der begrooting, zorgvuldig en naauwgezet overwegen, ten einde met Uwe Majesteit, tot al wat de lasten der Natie kan verligten, en het openbaar vertrouwen bevestigen, naar ons vermogen, mede te werken.

Terwijl Uwe Majesteit onze aandacht op de naderende, en zoo zeer verlangde voltooijing en invoering der Nederlandsche wetgeving bepaalt, vinden wij ons daardoor des te meer aangemoedigd, om onophoudelijk met gelijken ijver voort te gaan in het onderzoek van alles, wat ons daartoe betrekkelijk, nog staat aangeboden te worden.

Uwer Majesteits verwachting, welke op onze medewerking staat maakt, zal niet falen. Ook wij gevoelen de dure verpligting, om het goede, door de Voorzienigheid aan ons geschonken, dankbaar, onder opzien tot den Almagtige, aan te wenden tot bevestiging en bestendiging van Neêrlands welvaart en geluk. Daartoe willen wij alle krachten inspannen, daartoe met gemeenschappelijk vertrouwen en overleg werkzaam zijn, daartoe ons het heil des dierbaren Vaderlands voorstellen, als het eenig doel van alle onze handelingen.

Morgen, ten een ure, vergadert de Tweede Kamer der Staten-Generaal, in welke zitting de commissie, belast geweest, om Z. M. den Koning het adres in antwoord der troonrede over te brengen, haar verslag zal doen en 's Konings antwoord zal mededeelen. Na deze zitting zal er eene bijeenkomst met gesloten deuren worden gehouden, waarin, naar men verzekert, eene staatkundige mededeeling zal worden gedaan.

De afdeelingen van de Tweede Kamer houden zich steeds met het onderzoek der begrootingswetten bezig. Zij zijn daarmede reeds ver gevorderd.

— De tweede luitenant van het 3de bataillon veld-artillerie, *C. W. Fredses*, is in rang en anciënniteit overgeplaatst bij hetzelfde wapen in de Oost Indie; terwijl bij de kompagnie artillerie in de West Indie is benoemd de sergeant van het 3de bataillon artillerie nationale militie, *H. Boer*.

Aan den officier van gezondheid der 2de klasse *P. G. Bergrath*, van de 14de afdeeling, is het non-activiteits-tractement verleend; ook is zulks voorloopig voor den tijd van een jaar toegekend aan den kapitein van de 7de afdeeling, *W. F. van Spengler*.

Eervol zijn ontslagen, de 1ste luitenant van het regiment lanciers, *K. L.* baron *van Voorst tot Voorst*, almede de 2de luitenant honorair van het regiment ligte dragonders n°. 4, *G. van Schweitzer*.

— Dezer dagen is onze geleerde landgenoot, de baron *van Westreenen van Tiellandt*, van zijne reise door het noorden van Duitschland in 's Gravenhage teruggekeerd. Behalve zijne begiftiging, door Z. M. den keizer van Rusland, met de St. Anna-order, 2de klasse, mag Zijn Hoog-WelGeb. zich thans ook verheugen in zijne verheffing tot kommandeur der orde van den Witten-Valk, door Z. D. H. den Groothertog *van Saxen-Weimar*.

— Te Rotterdam is eergisteren met goed gevolg van stapel geloopen de uitmuntend gebouwde stoomkorvet *de Phoenix*.

— Volgens berigt uit zee was het Nederlandsche oorlogsfregat *Bellona*, Kapitein-ter-zee *Arriens*, bestemd naar Java, en aan boord hebbende Z. K. H. Prins *Willem Frederik Hendrik*, den 20sten October in goeden staat zeilende op de hoogte van Cowes.

— Uit Vlissingen meldt men dat de heer *P. F. Frest*, welke onlangs van Z. M. een octrooi van 15 jaren en eene premie van *f* 600 ontving, voor zijne hoogstverdienstelijke uitvinding om *kunstvoorarmen met beweegbare handen* te vervaardigen, waarvan hij de eerste heeft vervaardigd voor den kanonnier *van der Bol*, die in 1835 door het springen van granaten zijne voorarmen en handen verloor, zich thans bezig houdt, om ook voor den kanonnier *Sturm* te Middelburg een paar kunstarmen en handen te ververvaardigen.

— Uit Oldenburg schrijft men, dat er dezer dagen in den omtrek aldaar, ter zake der erfopvolging van de kleine heerlijkheden Varel en Kniphausen, ergerlijke tooneelen hebben plaats gehad. De engelsche luitenant-kolonel *Bentinck*, naar het schijnt den uitslag van het tegen zijnen neef, den rijksgraaf *Bentinck*, aanhangig regtsgeding over die erfopvolging niet willende afwachten, heeft getracht gewapenderhand zich van het slot der laatstgemelde plaats meester te maken en zich dus in het bezit der heerlijkheid te stellen; hij had daartoe een dertig of veertigtal lieden, zoo men zegt gemeen volk, voor zich weten te winnen. Zijne poging is echter niet slechts mislukt, maar zelfs zoude dezelve den luitenant-kolonel bijna het leven gekost hebben, indien niet de voor hem vijandige overigheden hem in hunne bescherming genomen hadden.

— De provinciale staten van Luxemburg, welker zitting te Arlon gehouden en den 19den dezer gesloten is, hebben in derzelver handelingen het volgende besluit, dat met algemeene stemmen schijnt aangenomen te zijn, doch aanteekenen:

» De provinciale raad, als tolk der gevoelens van Luxemburg, protesteert tegen de uitvoering van elke acte, die tot verbrokkeling der provincie zou leiden."

De Belgische gouverneur van Luxemburg heeft zich tegen dit besluit verklaard, omdat het strijdig was met een door de kamers aangenomen en door Vorst *Leopold* bekrachtigd verdrag.

D U I T S C H L A N D.

FRANKFORT, den 24sten October.

HH. KK. HH. de Kroonprins en Kroonprinses van Pruissen zijn den 21sten van Dresden te Berlijn aangekomen.

— Uit Pruissen wordt van de helft dezer maand geschreven, dat het tegenwoordig opontbod zoo te Berlijn als te Petersburg, van de bij de groote mogendheden geaccrediteerde gezanten, als een blijk moest aangemerkt worden, dat onderwerpen van hoog gewigt in den kring der groote Europesche politiek stonden in overweging genomen te worden. Door de tegenwoordigheid dier diplomaten en hunne persoonlijke inlichtingen, zou men te beter tot een vast standpunt zoeken te komen, omtrent de beschouwing der thans staatkundig aanhangige groote vraagstukken, en zoo onder die vraagstukken ook de zaken van het Spaansch Schiereiland behoorden, leed het geen twijfel, of de inzigten van de beide kabinetten van Berlijn en Petersburg zouden volmaakt dezelfde zijn.

Te Berlijn liep het gerucht, dat zoodra de feesten ter gelegenheid van het huwelijk der Prinses *Elisabeth*, nicht des Konings, afgeloopen waren, een der Prinsen zich naar Petersburg zou begeven, om den Keizer geluk te wenschen met de herstelling van het hem overkomen ongeval.

— Een onzer bladen schrijft uit Dresden van den 14den october: » Een onbegrijpelijk groote bouwlust, een ware architektonische Dæmon, heeft zich hier van onze rijke klassen meester gemaakt; de huizen rijzen als veldbloemen uit den grond op, en wanneer men eenige weken achtereen afwezend geweest is, kan men niet staande houden, dat men, teruggekomen, zonder geleider overal den weg zoude vinden. En wat hierbij nog het zeldzaamste is, de huurprijzen blijven steeds stijgende! Dit, zoowel als de duurte der groenten, ten gevolge van den drogen zomer, en die der koloniale waren, ten gevolge van het tolverbond, hebben Dresden haren voormaligen roem van goedkoopheid ontnomen, en wij kunnen thans ons geld zonder de minste zwarigheid kwijt raken, even goed als in Berlijn en te Parijs."

— In berigten uit Konstantinopel van de laatste dagen der vorige maand, wordt uitgeweid over de nieuwe maatregelen door den Sultan, met betrekking de oprigting van militien genomen. Het was namelijk deszelfs oogmerk daarbij geweest op den volksgeest te werken, niet slechts de jeugd louter in een krijgskundig opzigt te vormen, maar ook derzelver vaderlandsliefde en zucht tot kennis op te wekken. Bij het reglement voor de organisatie der militie wordt onder anderen bepaald, dat dezelve in twee klassen zal worden verdeeld, waarvan de eerste, als de bekwaamste en meest gevorderde, manschappen zouden leveren voor eene departementale garde of wel voor des Sultans lijfwacht. Alle ingezetenen van 19 tot 40 jaren behooren tot de militie; dezelve zijn landschapsgewijze verdeeld, onder het opperbeheer van eenen Muchir, die eenen Ferik (divisie-generaal) onder zich heeft. De onderafdeelingen bestaan in districten, waarvan elk drie bataillons moet leveren.

In andere berigten uit Konstantinopel wordt verzekerd, dat de Sultan door den Russischen gezant *von Butenieff*, dienaangaande door den heer *Pozzo di Borgo* ingelicht, de bewijzen zou gekregen hebben, dat het Engelsch bestuur, bijzonder lord *Palmerston*, wiens inzigten omtrent de zelfstandigheid van het Turksche rijk en deszelfs stelling tegenover Rusland en Mehemed-ali verschilden van die van lord *Ponsonby*, minder dan laatstgemelde gesteld was geweest op de genoegdoening door den genoemden britschen gezant te Konstantinopel, in de zaak betrekkelijk den engelschman *Churchil* gevergd, en dat men zich te Londen wel te vreden zou hebben gesteld, al ware de reis-effendi, gelijk lord *Ponsonby* dit eischte, ook niet afgezet geworden. De Sultan zou op het vernemen daarvan zeer gramstorig zijn geworden, en zijne gramschap hebben doen neerkomen op den kiajah-bey, *Pertef*, die den raad gegeven had van aan de eischen van den britschen gezant toe te geven; dezelve was geheel in ongenade gevallen.

— Te Weenen waren den 18den october genoteerd: Metall. 5 pCt. 103 ½; 4 pCt. 100; 3 pCt. 73⅝; Bankactien 1343.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

Duitschland. — Aan de Universiteit te *Giessen* zal thans een leerstoel worden opgerigt voor de homoeopathische geneeskunst. — Te *München* is thans de Koninklijk-Beijersche gallerij voor beeldende kunsten, Pinakotheek geheeten, voor het publiek opengesteld. Van de 7000 schilderstukken, welke de geheele nationale kunstverzameling bevat, zijn er nog slechts 1500 in de Pinakotheek geplaatst, en er zullen nog eenige jaren noodig zijn, eer het geheel van dit prachtvol kunstpaleis voltooid zal wezen. — De als staatsman en schrijver geachte Saksische Geheimraad G. A. E. Nostitz und Jaenckendorf is den 15 dezer in den ouderdom van 72 jaren overleden.

Engeland. — Het schip *Beagle* in den jare 1831 tot het doen eener wetenschappelijke reis, onder het bestuur van den kapitein Fitzroy, uitgegaan, is onlangs teruggekomen, zonder in al dien tijd een enkel man van de equipaadje verloren te hebben. De reizigers hebben de kusten en wateren van *Zuid-Amerika*, *Nieuw-Zeeland*, *Otaheite*, enz. bezocht, overal de meridiaans-afstanden door middel van voortreffelijke chronometers berekend, en talrijke waarnemingen gedaan omtrent de afwijkingen van de magneetnaald, en over de natuur der stroomen. Men meent, dat de mededeeling dezer waarnemingen voor Aardrijks- en Natuurkunde, voor Geologie en Hydrographie belangrijke uitkomsten zal opleveren. — De *Times* deelt het volgende berigt mede: „Woensdag avond heeft in het Genootschap voor Westersche Letterkunde (Leicester-square), Dr. Carpenr aan de vergadering aangekondigd, dat hij eene belangrijke mededeeling had te doen, betrekkelijk een voor Shakespeare op te rigten standbeeld, het grootste 't welk ooit voor een bijzonder persoon is opgerigt. De Koning en de Koningin hebben er in bewilligd, om beschermheer en beschermster van deze onderneming te zijn. Het standbeeld moet geplaatst worden 200 voeten boven het waterpas van de *Teems*. Het voetstuk zal 60, het standbeeld 80 voeten hoog zijn. Men heeft ook het plan om een trap te maken, waar langs nieuwsgierigen tot aan de kruin van het hoofd van Shakespeare zullen kunnen klimmen. Bij het beeld zal een huis gebouwd worden, fac-simile van dat, waarin de dichter gezegd wordt geboren te zijn, 't welk bewoond zal worden door den persoon, die het standbeeld zal laten zien. Dit woonverblijf zal gegeven worden aan eene vrouw, welke afstamt van eene zuster van Shakespeare, welke in bedroevende omstandigheden leeft. De kosten zouden 20,000 p. st. bedragen, welke door eene inschrijving zouden gevonden worden. Deze mededeeling heeft in den beginne eenige verwondering gebaard, welke echter vervolgens voor eene groote geestdrift heeft plaats gemaakt."

Italië. — Er is een nieuwe Improvisator te voorschijn getreden, die door het te *Rome* uitkomend Dagblad *Notisia del Giorno* met Gianni en Ferretti [illegible] gesteld wordt. Zijn naam is Regaldi en in de vorige maand onder anderen, heeft hij te *Tivoli* proeven van zijn kunsttalent gegeven voor een zeer talrijk gehoor, waarbij ook Don Miguel werd opgemerkt. — Het Dagblad *Diario* berigt, dat, terwijl men onlangs te *Rome* bezig was eene uitgraving te doen voor de grondslagen van een huis bij het paleis *Valentini* en het *Forum Trajani*, zeer uitgestrekte bouwvallen gevonden zijn van eenen prachtigen tempel, door Keizer Hadrianus opgerigt ter eere van Trajanus; waaronder drie ontzettend groote brokken van kolommen van grijsachtig graniet, hebbende eene dikte van 8½ palm in doorsnede. Deze stukken zullen op het *Forum Trajani* geplaatst worden, als nieuwe bewijzen van de grootsche pracht van het oude *Rome*.

Frankrijk. — Dr. Al. Ricord, die vroeger het Parijsche Museum van Natuurlijke Historie met een aantal voorwerpen heeft verrijkt, door hem op *St. Domingo* en *Cuba* verzameld, en wiens onderzoekingen den beroemden Cuvier bij zijne laatste werkzaamheden zeer zijn te stade gekomen, gaat thans op een Rijksvaartuig eene wetenschappelijke reis naar *Oost-Indië* ondernemen. In den jare 1831 had hij het ongeluk eene rijke voorraad van voorwerpen, op zijne tweede reis gedurende verscheidene jaren bijeengebragt, in weinige uren door eenen storm op *Haïti* te zien verloren gaan. — In den jare 1831 had de Heer Daussy uit waarnemingen, door hem te *Brest* gedaan, de gevolgtrekking afgeleid, dat de drukking van de dampkringslucht eenen merkbaren invloed heeft op het gemiddeld waterpas der zee, 't welk algemeen als bestendig werd beschouwd en welks veranderingen alleen aan de onnaauwkeurigheid der waarnemingen of aan den invloed van den wind werd toegeschreven. De Heer Daussy had daarentegen beweerd, dat deze veranderingen in verband staan met de veranderingen van de kwik in de barometer. Deze meening was door den Heer Lubbock, op grond van waarnemingen te *Londen* gedaan, tegengesproken. Thans heeft de Heer Daussy op last van den Minister van Marine nadere waarnemingen te *Lorient* gedaan, en meent hij te mogen vaststellen, dat de gemiddelde beweging van het waterpas der zee staat tot de beweging van de kwik in den barometer, als de zwaarte van de kwik tot de zwaarte van het zeewater, dat is als 13,3 tot 1. Hij heeft echter ook den invloed der winden op het bedoelde natuurverschijnsel waargenomen, en bevonden, dat flaauwe winden geene, en frissche koelten slechts eene zeer geringe uitwerking daarop hebben, maar dat hevige Noord- en Noord-Oostewinden het waterpas der zee ongeveer 3 duim of 0m 08 doen dalen, terwijl dezelve even zoo veel door de Zuid-Ooste, Zuide en Zuid-Weste-winden rijst. Daar echter deze waarnemingen alleen in de haven van *Lorient* gedaan zijn, blijft er omtrent deze zaak nog vrij wat onzekerheid over. Ook heeft de Heer Daussy moeten erkennen, dat het waterpas der zee geene aanmerkelijke veranderingen ondergaat, daar van de gemiddelden, welke hij heeft verkregen, de grootste veranderingen niet boven 9 centimeters beloopen.

Iets over de oprigting van de Obelisk te Rome en van de Klok van het Kremlin te Moscou.

De soortgelijke arbeid, als de in het hoofd vermelde, waarmede zich dezer dagen de Ingenieur *Lebas* te Parijs bezig houdt, zal de volgende bijzonderheden niet zonder belangstelling doen lezen:

Het overeind stellen van de obelisk voor de St. Pieterskerk te Rome boeide in 't bijzonder de aandacht van den toenmaligen Paus *Sixtus V*, omdat hij, naar zijne eigene uitdrukkingen, de gedenkstukken der godloosheid aan het kruis wilde onderworpen zien ter zelfder plaatse, waar de christenen den dood des kruises hadden moeten ondergaan. Het was inderdaad eene reusachtige onderneming, welke deze groote man deed uitvoeren met die zonderlinge mengeling van geweld, grootheid en opgewondenheid, welke hem bijzonder eigen was. Al dadelijk werd de Architekt *Fontana* met gestrenge straf bedreigd, wanneer hij er niet in slaagde, om de obelisk onbeschadigd ter aangewezen plaats overeind te stellen. Geweldige swarigheden stonden de onderneming intusschen in den weg; men moest het steengevaarte losmaken van den grondslag, waarop het nabij de sacristie der oude kerk van St. Pieter rustte, het naar beneden doen hellen, vervoeren naar eene andere plaats, en daar op nieuw overeind stellen. Men sloeg dan ook handen aan het werk met het gevoel, dat men eenen arbeid ging ondernemen, welke door alle eeuwen heen vermaard zoude zijn. De werklieden, 900 in getal, begonnen met eene mis te hooren, met te biechten en te communieren; de obelisk werd bekleed met stroo en stevige balken, rondom voorzien van sterke ijzeren banden; 35 kaapstanders moesten het geduchte werktuig, dat de obelisk, door middel van stevige kabels, opheffen zou, in beweging brengen; aan iederen kaapstander waren twee paarden en 10 arbeiders werkzaam. *Fontana* overzag en bestuurde het werk van af boven een' verheven punt. Eene trompet gaf eindelijk het teeken; de eerste schok viel geheel naar wensch uit; de obelisk raakte los van haren grondslag waarop zij sedert vijftien honderd jaren gerust had. Bij den twaalfden schok was zij geheel los en bleef in deze gesteldheid ter hoogte van 2¾ palmen; de Architect zag de geweldige massa, met hare bekleeding meer dan een millioen romeinsche ponden wegende, in zijne magt. Op den Engelenburg werd het geschut ten vreugdeblijke gelost, alle klokken der stad luidden, en de Architect werd door de werklieden in zegepraal binnen de omheining rondgedragen. Zeven dagen daarna werd de obelisk, met dezelfde behendigheid, nederwaarts, en op rollen naar hare nieuwe bestemming gebragt. Niet dan na het einde van het warme saizoen durfde men tot de wederoprigting overgaan. Ook deze maal begonnen de werklieden hunnen arbeid met zich aan God aan te bevelen. *Fontana* had al zijne beschikkingen genomen, niet echter zonder de wijze te hebben geraadpleegd, waarop *Ammianus Marcellinus* de laatste oprigting eener obelisk beschrijft; hij wendde eene kracht aan van 140 paarden. Alles viel naar wensch uit. De obelisk werd door middel van drie groote schokken in beweging gebragt; een uur vóór zonnen-ondergang zakte zij neder op haar voetstuk, den rug namelijk der vier bronzen leeuwen, die haar schijnen te dragen.

De *Noordsche By* behelsde onlangs eenen brief uit Moscou van den 31sten Augustus, waarin men belangwekkende bijzonderheden leest over den arbeid voor het optrekken van de groote klok van het Kremlin, welke, zooals bekend is, in den grond was gezakt. Deze klok, eene van Moscau's wonderen, is in 1733 door den Ingenieur *Michiel Motozini* gegoten geworden, op het bevel van Keizerin *Anna*; zij is 21 voeten hoog, is 23 voeten in middellijn breed en weegt 12,000 pud (492,000 fr. ponden). Haar schoone vorm en basreliefs, het kostbaar metaal bij het gieten gebruikt en dat uit goud, zilver en koper bestaat, maken er niet alleen, uit een godsdienstig oogpunt, een merkwaardig gedenkstuk van, maar ook nog ten aanzien der volkomenheid, waartoe men op dat tijdstip in de kunst van gieten in Rusland reeds gekomen was. De klok is den 5den Julij jl., in tegenwoordigheid der autoriteiten en van eene groote menigte aanschouwers, opgehaald geworden, onder de leiding van den heer *Montferrand*, reeds zoo gunstig bekend door den menigvuldigen arbeid te Petersburg door hem uitgevoerd. Om haar van den grond op te halen, waarin zij tot op eene diepte van 30 voeten gezonken was, heeft de heer *Montferrand* de aarde in het rond geheel laten weggraven en eene stelling doen plaatsen van 48 voeten hoogte. Na de gebeden voor den gelukkigen afloop van het werk, begonnen, ten half zes ure des morgens, 600 soldaten, op een gegeven teeken van den heer *de Montferrand*, hunne taak en bragten de kaapstanders in beweging; weldra zag men de klok naar boven rijzen en binnen 42 minuten, zonder eenig ongeval, geheel opgehaald. De werklieden begonnen nu een planken vloer of bedding gereed te maken; deze was in 8 uren gereed, en werd de klok nu daarop neergelaten. Den volgenden dag werd dezelve op grondlagen gelegd en vervolgens door middel van een hellend vlak, tot aan het voetstuk, waarop zij moet komen te rusten, vervoerd, en daarop geplaatst den 26sten Julij ll.

Nieuwe Britsche Kolonie in Opper-Kanada.

De dagbladen der Noord-Amerikaansche Unie spreken aanhoudend van den voorbeeldeloos snellen aanwas eener nieuwe Engelsche volkplanting in Opper-Kanada. » In het middenpunt onzer meeren, zeggen zij, vormt zich onder onze oogen een nieuwe staat, die weldra sterk genoeg zal wezen om in handel en nijverheid tegen ons op te wegen, en die na langeren of korteren tijd als magtige mededinger aan onze noordelijke grenzen zal optreden. Eene talrijke, sterke bevolking, aanzienlijke kapitalen, een vruchtbare grond, een voordeelige handel en veel ondernemingsgeest, zie daar de waarborgen voor den opbloei dezer kolonie. Het vlek York bezit reeds meer dan 7000 ingezetenen en Kingston telt er tusschen de 5000 en 6000. De bloeijende vestigingen van St. Katharina, Queenston en Niagara, in het distrikt der watervallen, Hamilton aan het meer Ontario, Koburg, Brookville en verscheiden andere, inzonderheid de verrukkelijke plaatsen aan den zoogenoemden Quinta, welke men tot dusverre nog slechts als dorpen kan aanmerken, zullen in weinig tijd tot steden zijn aangegroeid, en doen voorzien dat deze oorden sterk zullen bevolkt worden. Men verzekert, dat deze kolonie door de eerste bankierhuizen van Europa, aan wier hoofd die van Rothschild en Baring staan, met de benoodigde kapitalen ten beloope van tien millioen dollars wordt ondersteund. Vijf-en-twintig aan deze kolonie toebehoorende stoombooten bevaren het meer van Ontario, den Quinta-zeeboezem en de St. Laurens-rivier. Eenige dezer vaartuigen zijn zeer groot en hebben machines van 40 tot 50 paardenkracht. Men is thans bezig nog drie andere te bouwen, welke voor de beste der Vereenigde Staten niet behoeven te zwichten."

WIJZE VAN TELLEN.

De Grieken en alle oude en nieuwe volken telden en tellen nog tegenwoordig even als wij, tot tien, en begonnen, om verder te tellen, wederom van een af aan. Het lijdt geen twijfel, dat het getal vingers tot deze wijze van tellen heeft aanleiding gegeven. In het zuiden van Amerika, in Terra Firma, leeft een volk, de Tamanachen geheeten. Deze hebben niet meer dan vier talwoorden; het denkbeeld 5 drukken zij uit door het woord, hetwelk de geheele hand beteekent. De getallen 6 tot 9 duiden zij daardoor aan, dat zij, bij de eene hand, een, twee, drie of vier vingers van de andere hand opsteken. Het getal 10 wordt door het opsteken van de beide handen te kennen gegeven. Willen zij 11 tellen, alsdan wordt, behalve de beide handen, een voet aangeraakt; vijftien geven zij te kennen door de twee handen en eenen voet op te steken. Het getal 20 wijzen zij aan door 1 Indiaan of door de beide handen en voeten; 40 geven zij door 2 Indianen, 60 door 3 Indianen te kennen; om een zeer groot getal aan te duiden raken zij de haren van het hoofd aan. — Uit deze wijze van tellen kan men ook den oorsprong der getalteekens verklaren. Ontegenzeggelijk zijn de getalteekens der Latijnen de oudste en natuurlijkste; I beteekent eenen vinger, V eene geheele vlakke hand en X de twee handen.

Graanmarkt te Amsterdam.

WOENSDAG, den 26sten October.

TARWE. — In een doen, doch niet veel in omgegaan; 131 oude Rijn *f* 235; 127 puike jarige Vriessche *f* 220.

ROGGE. — Mede als vorens 116 ℔ O. Pruissische *f* 154.

GARST. — Bij 't vorige 100, 104 ℔ N. Vriessche Zomer *f* 117, 125

HAVER. — Prijshoudend: 84 ℔ Deensche *f* 88; 72, 75, 78 enda Voer *f* 80, 83, 86; 78 puike jarige Voer *f* 92.

BOEKWEIT. — Houdt prijs: 118 ℔ Roozendaalsche *f* 153, 168 bij partij; 117 N. Brabandsche zeilende *f* 160.

ZAADMARKT.

KOOLZAAD. — 1 £ lager; Oost Vriesch 63½ £.

LIJNZAAD. — prijshoudend: 113, 114, 115 ℔ Zeeuwsch 322½, 210, 212 ℔ Petersburger Mosch *f* 330.

RAAPOLIE. — per 6/w. *f* 45¾; vliegend *f* 44¼, 44½; Nov *f* 44½, 44¾; Dec. *f* 44¾; Mei *f* 43, 42¾.

LIJNOLIE. — per 6 w. *f* 40¾, 40½; vliegend *f* 39¾.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (26 *October*), waren genoteerd: Werkel. Schuld 2½ pCt. 53⅛ 1/16 ½; dito 5 pCt. 100 13/16 ⅞; Kansbill. 22⅞; Amort.-Sijnd. 4½ pCt. 95⅛ ¼; dito 3½ pCt. 77¼; Handelm. 078, 108⅞, 108¾; Ardoins 85 ⅜ 18¾, 17⅞ 7/16; Eis. gein. 9, 8⅞; Passieve 6⅞, 6⅝; Differed. 8¾; Columb. 27¾ ⅝; Per. 12⅛.

ONTROUWD:

J. C. KUIJPERS van *Roosendaal*,

E. P. F. COPPENRATH.

BREDA, den 27 October 1836.

Verkoop op Regterlijk Gezag.

Op Zondag den 30sten October 1836, des voormiddags na afloop van den Godsdienst, zal er op de Markt voor het Gemeente-huis te Princenhage, overgegaan worden tot de Publieke Verkooping aan den meestbiedende van MEUBELEN en HUISRAAD, bestaande in Stoelen, Tafels, Bedden, en andere voorwerpen.

Alles om kontant geld.

JOHANNES DE BERGH, openbaar Notaris, residerende te 's Hertogenbosch, zal voor zijne principalen, op Donderdag den 24sten November 1836, provisioneel en drie weken daarna, op Donderdag den 15den December daaraanvolgende, finaal, telkens dage des avonds ten 6 ure, in het *Oud Stads-Koffijhuis*, staande aan de Markt, nevens het Stadhuis te 's Hertogenbosch, bewoond bij F. M. HOEMANS, in het openbaar Verkoopen:

De Heerlijkheid ASTEN en OMMELEN,

met al daartoe behoorende Regten en Geregtigheden, Jagt, Visscherij, Chijnsen, Pachten enz., het Kasteel en verdere gebouwen, Bouwhoeven, Hooi-, Wei- en Bouwlanden, Houtbosschen, Lanen, Dreven en Gingels, alles aan of bij elkander gelegen, ter grootte van omtrent 70 Bunders; voorts de Koorn-Wind-Molen en eindelijk de Grave- en Smalsienden, allen gelegen onder Asten, arrondissement Eindhoven, provincie Noord-Braband, 9 uren van 's Hertogenbosch, 4 uren van Eindhoven, 2 uren van Helmond en ¼ uur der Zuid-Willemsvaart.

De voorschreve goederen zijn bij gedrukte billetten in zes koopen omschreven en zullen ook in massa worden geveild.

Nadere informatien zijn te bekomen ten kantore van voorn. Notaris DE BERGH te 's Hertogenbosch, alsmede bij den Heer FRENCKEN, Burgemeester te Asten.

Op Donderdag den 3den November 1836, des morgens ten 11 ure precies, zal te 's Bosch, op de Paardenplaats worden Verkocht:

Een koppel KOETS-PAARDEN, Hanovers ras, van de grootste soort, zijnde bruin, kortstaart en beide Ruinen.

De Verkooper garandeert dat beide de Paarden geene verborgen gebreken hebben, dat geen van beiden 10 jaren hebben bereikt en dat dezelve mak en goede dienstpaarden zijn.

STOOM-JAGT
PRINSES MARIANNE,

van *MIDDELBURG* naar *ROTTERDAM*,

October en November 1836.

Van *Middelburg.*			Van *Rotterdam.*		
Vrijdag den 28, 's morg.	6	uur	Zaturdag den 29, 's morg.	5	uur
Zondag » 30, »	6	»	Dingsdag » 1, »	9	»
Donderdag » 3, »	6	»	Vrijdag » 4, »	9	»

*** GESCHIEDENIS en BEGINSELEN der NEDERLANDSCHE WETGEVING, volgens de Beraadslagingen deswegens gehouden, bij de TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL, uit oorspronkelijke, grootendeels *onuitgegeven Staatsstukken* opgemaakt en aan den KONING opgedragen door Mr. J. C. VOORDUIN, Verzameld der Lantons-Dracht, met eene Voorrede van Jonkh. H. M. A. J. VAN ASCH VAN WIJCK, *Lid van de 2de Kamer en der Commissie van Redactie der Nederlandsche Wetgeving*, met de Beredeneerde Registers en vergelijkende Tabellen op de onderscheiden Wetboeken.

De *behoefte* aan zoodanig Werk gesteld in denzelfden *geest* waarin de Heeren LOCRÉ & MALEVILLE de Fransche Wetgeving hebben bearbeid; de hooge *onderscheiding* aan hetzelve door de toegestane opdragt aan den Koning en de Voorrede van eenen onzer geachtste Staatsmannen, » bewezen; de welwillende *medewerking* en de bijzondere *belangstelling*, daarin door vele aanzienlijke in ... mannen betoond, doen ... een gunstig onthaal te gemoet zien.

Dit Werk wordt *voor rekening van den Autuer* uitgegeven. Bij den Boekhandelaar ROBERT NATAN te Utrecht en verder bij de voornaamste Boekhandelaren en de Heeren Directeuren der Postkantoren kan worden ingeteekend op de voorwaarden bij de alomme verzonden Prospectussen, vermeld.

Zoodra het getal Inteekenaren dit toelaat, zal met de uitgaaf een aanvang gemaakt en aan derzelver spoed in uitvoering niets gespaard worden.

BIJ *BROESE & COMP.*, TE BREDA,

zijn steeds de volgende belangrijke WERKEN voorhanden:

I. DICTIONNAIRE DE L'ACADEMIE FRANÇAISE, dernière édition, publiée en 1835. 2 vol. 4º. . . . . *f* 14.50.

II. DICTIONNAIRE DES DICTIONNAIRES, ou vocabulaire universel et universel de la langue Française, 2 vol. gr. in-8º. Verzonden No. 18. De prijs van iedere livraison is 30 Ct.

III. DICTIONNAIRE GÉOGRAPHIQUE UNIVERSEL, ou description de tous les lieux du globe. 2 vol. in-8º. Verzonden Nº. 1—16. De prijs van iedere livraison is 25 Ct.

IV. GÉOGRAPHIE UNIVERSELLE ET COMPLETE, ou description générale de la terre, complet et un gros vol. in-32 (format de poche) et en petits caractères, avec 2 cartes, contenant la matière de plus de 6 vol. in-8º. . . . . *f* 3.—

V. DICTIONNAIRE DES SCIENCES MATHEMATIQUES. Verzonden tot Tome II, Nº. 13. Iedere livraison à 30 Ct.

VI. ŒUVRES CHIRURGICALES COMPLETES DE SIR *A. COOPER*, traduites de l'Anglais avec des notes par *E. Chassaignac* et *Richelot*. Dit werk zal compleet in 10 livraisons, elke livraison rekent à 65 cents.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.